

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.03.2006, sp. zn. 8 Tdo 222/2006, ECLI:CZ:NS:2006:8.TDO.222.2006.1

Číslo: 5/2007

Právní věta: Obviněný si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena a tím naplní uvedený znak trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. i tehdy, pokud jako statutární orgán společnosti s ručením omezeným, v rozporu se zájmy této společnosti odčerpá část finančních prostředků pro své soukromé účely tím, že uhradil pojistné na pojištění právní ochrany a havarijní pojištění na motorové vozidlo, které bylo výhradně jeho majetkem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.03.2006

Spisová značka: 8 Tdo 222/2006

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zpronevěra

Předpisy: § 248 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného R. K. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2005, sp. zn. 4 To 267/2005, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 88 T 133/2003.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 15. 4. 2005, sp. zn. 88 T 133/2003, byl obviněný R. K. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil tím, že jako jednatel společnosti E., s. r. o., B., pověřený zpracováním účetnictví, použil finanční prostředky společnosti k její škodě v rozporu s potřebami společnosti a ve svůj osobní prospěch jednak tím, že dne 21. 8. 2001 uhradil z prostředků společnosti E., s. r. o., částku 2.000,- Kč jako pojistné na pojištění právní ochrany motorového vozidla Škoda Octavia, ačkoli šlo o jeho soukromé vozidlo, a jednak, že dne 30. 11. 2001 uhradil z prostředků společnosti E., s. r. o., částku 20.930,- Kč jako pojistné na havarijní pojištění ve vztahu k motorovému vozidlu Škoda Octavia, ačkoli šlo o jeho soukromé vozidlo.

Za tento trestný čin byl podle § 248 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební

dobu v trvání dvanácti měsíců. Ohledně dalších činů obviněného bylo rozhodnuto zprošťujícím výrokem podle § 226 písm. b) tr. ř.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací usnesením ze dne 23. 8. 2005, sp. zn. 4 To 267/2005, odvolání obviněného podané proti shora citovanému rozsudku podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně podal obviněný prostřednictvím obhájce JUDr. M. S., advokáta AK B., dovolání, které vymezil dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a zaměřil ho do výroku, jímž byl uznán vinným, s tím, že soud prvního stupně rozhodl o jeho vině na základě chybného právního posouzení jeho jednání a odvolací soud toto pochybení nenapravil, když se nezabýval jeho námitkami, které uplatnil v odvolání. Obviněný především vyjádřil, že se dílčími skutky, jimiž byl uznán vinným, nemohl dopustit trestného činu zpronevěry, neboť jako společník a současně samostatně jednajícím jednatel dotčené společnosti byl oprávněn k rozhodnutí o zaplacení obou sporných částek, protože ani zákon ani společenská smlouva mu to nazakazovala. Za prokázané považoval zjištění, že svůj osobní automobil Škoda Octavia používal v souvislosti s činností této společnosti, a proto bylo v zájmu společnosti, aby bylo pojištěno, jak v souvislosti s odpovědností za škodu, tak i havarijně. Z těchto důvodů nesouhlasil se závěrem soudů obou stupňů, že obě sporné úhrady provedl neoprávněně. Zdůraznil, že byl padesáti procentním spoluvlastníkem společnosti, a proto byl, stejně jako druhá spolumajitelka, oprávněn nakládat s finančními prostředky i bez souhlasu druhého společníka, a pokud vozidlo používal v souvislosti s činností ve společnosti, bylo v zájmu společnosti, aby bylo vozidlo řádně pojištěno.

V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené rozhodnutí odvolacího soudu i předcházející rozsudek soudu prvního stupně a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného nejprve shrnul okolnosti vyplývající z obsahu napadených rozhodnutí a podaného dovolání, poukázal na to, že obchodní společnosti jako právnické osoby disponují vlastním majetkem, který je zcela odlišný od majetku společníků. Obchodní podíl představuje účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti (§ 114 odst. 1 obč. zák.), nevyplývá však z něho nějaký vlastnický vztah k movitým věcem, které jsou v majetku společnosti. Majetek společnosti je ve vztahu k jejímu společníkovi majetkem cizím. To platí dokonce i v případě, že se jedná o společníka jediného. Na jakékoli úkony obviněného R. K. v rámci společnosti E., s. r. o., je proto nutné pohlížet jako na disponování s cizí věcí. Okolnost, že byl jednatelem společnosti, nelze vykládat tak, že by mohl provést jakoukoli dispozici s majetkem společnosti a že by s tímto majetkem mohl volně nakládat pro svoji osobní potřebu. Odkázal na ustanovení § 135 odst. 1, 2 a § 194 odst. 5 obch. zák. a zdůraznil, že pokud obviněný použil finanční prostředky společnosti k úhradě nákladů pojištěného vozidla, které bylo jeho soukromým majetkem, nelze takovou dispozici považovat za souladnou s výše citovanými ustanoveními obchodního zákoníku a je nutno dospět k závěru, že obviněný si tyto finanční prostředky, které mu byly svěřeny jako jednatelem společnosti, přisvojil tak, jak to má na mysli ustanovení § 248 odst. 1 tr. zák. Tvzení obviněného, že vozidlo používal v souvislosti se svou činností ve společnosti, nemá oporu v provedených důkazech. V závěru proto navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě zákonem určeném a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Obdobně zjistil, že bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.), v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Protože dovolání lze podat

jen z důvodů taxativně uvedených v § 265b tr. ř., posuzoval rovněž otázku, zda dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonnými podmínkami.

Podle citovaného dovolacího důvodu lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci tohoto vymezení je jeho prostřednictvím možné namítat jednak mylnou kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, a dále pak vadnost jiného hmotně právního posouzení, které záleží v nesprávném posouzení některé další otázky, nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v posuzování jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva, zejména trestního, případně i jiných právních odvětví.

Obviněný v rámci svého dovolání vznesl výhrady, které svým obsahem na označený dovolací důvod dopadají, protože jimi brojí zejména proti nesprávnému právnímu posouzení činu, který mu je kladen za vinu. Svými argumenty zpochybňuje závěr soudů, že naplnil znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., a namítá, že úhrada pojistného, k níž byl jako společník a jednatel společnosti E., s. r. o., B., oprávněn, i když se týkala jeho osobního vozidla, nebyla učiněna v rozporu s účelem, k jakému mu byl majetek svěřen, protože jako jednatel společnosti používal toto vozidlo v souvislosti s činností, kterou v této společnosti provozoval.

K námitkám obviněného je potřeba nejprve v obecné rovině uvést, že podle § 248 odst. 1 tr. zák. se trestného činu zpronevěry dopustí ten, kdo si присvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. O присvojení si věci cizí jde tehdy, když pachatel s takovou věcí naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěřeni.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně a dalšího obsahu spisu není pochyb o tom, že obviněný byl jednatelem společnosti E., s. r. o., B., a to společně s R. K. Ve smyslu § 133 odst. 1 obch. zák. byl tudíž statutárním orgánem této společnosti a byl za ni oprávněn jednat samostatně, když z obsahu společenské smlouvy o založení této společnosti (č. l. 20 a násl. spisu) žádná jiná ujednání nevyplynula. Předmětem podnikání byla podle čl. II. této smlouvy reklamní a zprostředkovatelská činnost. Společníci se nad rámec této smlouvy dále dohodli, jak vyplynulo z provedeného dokazování, že obviněný ve společnosti povede účetnictví, zatímco ostatní činnost zajišťovala R. K. Je proto zjevné, že obviněný byl osobou, které byly společností E., s. r. o., B., svěřeny finanční prostředky, neboť mu byly odevzdány do jeho faktické moci s tím, aby s nimi nakládal v souladu se zájmy společnosti, což bylo účelem, ke kterému mu byly svěřeny. Povinnost, aby s takto svěřenými prostředky nakládal v zájmu společnosti, jejímž byl jednatelem, vyplývá z ustanovení § 135 odst. 1 obch. zák., podle něhož jsou jednatele povinni zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví, a rovněž ze smyslu ustanovení § 194 odst. 5 obch. zák., podle něhož je jednatel povinen vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře, což znamená chovat se odpovědně a svědomitě stejným způsobem, jako by pečoval o svůj vlastní majetek tj., aby jej vědomě nezmenšoval nebo jej jinak neohrožoval.

Obviněný však v souladu s těmito pravidly nepostupoval a svým povinností vykonávat svou činnost jednatele s péčí řádného hospodáře nedostál, neboť z prostředků společnosti E., s. r. o., B., si v rozporu se zájmy této společnosti a mimo pravidla o vedení účetnictví z majetku této společnosti odčerpával část prostředků pro své soukromé účely, když uhradil pojistné na pojištění právní ochrany a havarijní pojištění na motorové vozidlo, které bylo výhradně jeho majetkem. Tím naplnil znak přivlastnění si cizí věci ve smyslu ustanovení § 248 odst. 1 tr. zák., protože s penězi, které mu byly společností E., s. r. o., B., svěřeny, naložil v rozporu s účelem, k němuž mu byly tyto prostředky jako cizí věc dány do opatrování. Tyto prostředky mu byly totiž svěřeny k tomu, aby s nimi hospodařil odpovědně tak, aby jejich výše nebyla vědomě snižována, což však v daném případě obviněný nečinil, neboť o částky na obě uvedená pojištění tak majetek společnosti, jejímž byl jednatelem, zmenšil. U

obviněného byla přitom tato povinnost zdůrazněna i proto, že byl pověřen vedením účetnictví, když s ohledem na ustanovení § 135 odst. 1 obch. zák., byl povinen hospodařit se svěřenými prostředky v souladu se zákonem. Jestliže obviněný uhradil z prostředků společnosti oba druhy pojištění na své osobní vozidlo, stalo se tak na úkor společnosti E., s. r. o., B., která za takto vynaložené prostředky neobdržela příslušné plnění. Za protihodnotu za zaplacené pojistné na soukromé vozidlo totiž nemohou být považovány cesty obviněného do zaměstnání konané tímto vozidlem, když žádný jiný účel, k němuž by společnost vozidlo obviněného pro svůj prospěch využívala, nebyl provedeným dokazováním prokázán. Pro úplnost lze navíc ve smyslu ustanovení § 6 odst. 7 písm. a) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, platného v době spáchání činu, a zákona o cestovních náhradách č. 119/1992 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků, poznamenat, že obviněný by případně mohl na společnosti, jejímž byl jednatelem, ve vztahu k používání uvedeného vozidla nárokovat toliko náhradu cestovních výdajů vynaložených v souvislosti s výkonem v jejím zájmu provozované činnosti, nikoliv však pojistné.

V daném případě nemůže obstát obhajoba obviněného, že bylo v zájmu společnosti, aby auto, které sice bylo jeho majetkem, ale které využíval pro společnost, bylo pojištěno, neboť povinnost hradit škodu v případě pojistné události na vozidle by připadala na společnost E., s. r. o., B., není na místě a není ani výsledky provedeného dokazování podložena. Pojistná smlouva s plněním ve výši 20.930,- Kč na vozidlo Škoda Octavia, byla sjednána na R. K. a nikoliv na společnost E., s. r. o., B. Pokud jde o pojistnou smlouvu na právní ochranu tohoto motorového vozidla na období jednoho roku od 22. 8. 2001, byla sjednána na společnost E., s. r. o., B., avšak jako adresu uvedl obviněný adresu společnosti, aniž by zmínil, že nejde o vozidlo v jejím majetku.

Ze všech uvedených skutečností je zřejmé, že pokud obviněný obě uvedená pojištění na své vozidlo uhradil z prostředků společnosti E., s. r. o., B., jednal v rozporu s účelem svěření finančních prostředků, které obhospodařoval jako jednatel odpovědný za vedení řádného účetnictví, a způsobil této společnosti škodu v celkové výši 22.930,- Kč, čímž spáchal trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák.

Vzhledem ke všem shora rozvedeným okolnostem dovolací soud shledal, že soudy obou stupňů zcela správně zjistily, že obviněný skutkem popsáním ve skutkových zjištěních soudu prvního stupně naplnil všechny formální znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., a dospěl k závěru, že dovoláním napadené rozhodnutí a řízení jemu předcházející netrpí vytýkanými vadami a jde tudíž o dovolání zjevně neopodstatněné, neboť dovolatel v něm převážně opakoval námitky uplatňované dříve v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, se kterými se soudy obou stupňů již dostatečně a správně vypořádaly.

Nejvyšší soud s ohledem na skutečnosti uvedené výše dospěl k závěru, že právní posouzení skutku popsaného v rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 15. 4. 2005, sp. zn. 88 T 133/2003, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2005, sp. zn. 4 To 267/2005, který se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, je zcela správné a odpovídající zákonu, neboť oba soudy nižšího stupně v souladu se zákonem vyložily všechny pojmy relevantní z hlediska jimi použité právní kvalifikace a v jednání obviněného zcela správně shledaly naplněné všechny obligatorní znaky skutkové podstaty předmětného trestného činu. Soud druhého stupně posoudil otázky a skutečnosti pro daný skutkový stav podstatné a současně se po přezkoumání rozhodnutí soudu nalézacího bez pochybností a logicky vypořádal s námitkami obviněného uplatněnými v odvolacím řízení. Nejvyšší soud pro úplnost dodává, že výhrady, jež obviněný uplatnil v dovolání, jsou v podstatě opakováním jeho obhajoby z řízení před oběma soudy nižšího stupně, na jejichž rozhodnutí tímto v podrobnostech odkazuje.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání obviněného R. K. je zjevně neopodstatněné, a proto je jako takové podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Své rozhodnutí přitom učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.